

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

ODAP MERKEZİ KÜRESEL

BÜLTEN - 165

**Cumhurbaşkanı Erdoğan ile
Fransa Cumhurbaşkanı
Macron Telefon Görüşmesi**

**Türk SiHA'larına Japonya'dan
Ziyaret**

Çin ve Hindistan Sınır Ticareti

**ABD'nin Venezuela Açıklarına
Askeri Unsurlar Gönderdi**

**Rusya'ya Ukraynaya Saldırlarını
Artırdı**

BM'nin Gazze'de Kıtık İlanı

**İngiltere'nin Sert Müdahalesi:
İsrail Politikalarına "Ahlaki
Skandal" Tepkisi**

E1 Projesi ve Gazze Planı

**Venezuela İle ABD Arasında
Tırmanan Gerilim**

Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Fransa Cumhurbaşkanı Macron Telefon Görüşmesi

21 Ağustos 2025 tarihinde Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron arasında gerçekleştirilen telefon görüşmesi, uluslararası sistemde yaşanan jeopolitik kırılmaların hem Avrupa güvenliği hem de Orta Doğu'daki krizler açısından yeni diplomatik etkileşim alanları yarattığını göstermesi bakımından önemlidir. Görüşmenin birinci boyutu, Rusya-Ukrayna Savaşı etrafında şekillenmiş, Erdoğan'ın Türkiye'nin arabuluculuk rolünü yeniden üstlenmeye hazır olduğunu vurgulaması, Ankara'nın bu çatışmayı yalnızca ikili ilişkiler veya bölgesel istikrar bağlamında değil, aynı zamanda küresel enerji güvenliği ve Avrupa'nın stratejik bütünlüğü açısından değerlendirdiğini ortaya koymuştur. Türkiye'nin, Karadeniz'in güvenliği ve enerji hatlarının güvence altına alınması hususunda oynayabileceği arabulucu rol,

aslında hem NATO içindeki konumunu tahkim etmekte hem de Batı ile Rusya arasında giderek daralan diplomatik manevra alanına yeni bir perspektif sunmaktadır. Macron'un bu çerçevede Türkiye'ye yönelik iş birliği vurgusu, Fransa'nın Rusya karşısında Avrupa güvenlik mimarisini çeşitlendirmek istediğini ve Ankara'yı bu denklemde dışlayamayacağını göstermektedir. İkinci boyut, Gazze'deki insani kriz üzerine inşa edilmiştir. Erdoğan'ın İsrail'in eylemlerini küresel güvenlik açısından tehdit olarak tanımlaması ve Macron'un bu politikaları "pervasızca" olarak nitelenmesi, Ankara ile Paris arasında son dönemde özellikle Orta Doğu'da ortaya çıkan paralel kaygıları işaret etmektedir. Bu söylemsel yakınlık, her ne kadar tarafların bölgesel politikalarda farklı önceliklere sahip oldukları bilirse de, insani krizler üzerinden şekillenen ortak bir diplomatik zemin yaratmaktadır. Bu durum, Orta Doğu'da uzun süredir parçalı yürütülen Avrupa politikalarının Türkiye üzerinden yeniden şekillenme potansiyeline işaret etmektedir. Görüşmenin üçüncü eksenini ise savunma sanayii alanındaki iş birliğinin derinleştirilmesi yönündeki mutabakata dayanmaktadır. Bu husus, Ankara'nın stratejik özerklik arayışı ile Batılı aktörlerle teknoloji ve savunma kapasitesini geliştirme hedeflerini aynı anda sürdürdüğünü ortaya koyarken, Fransa açısından da Türkiye ile daha kurumsal bir

savunma ilişkisi geliştirmenin hem NATO çerçevesinde hem de Avrupa Birliği güvenlik vizyonu açısından işlevsel bir tercih olduğunu göstermektedir. Ayrıca Macron'un Türkiye'nin "Gönüllüler Koalisyonu" kapsamındaki katkılarına öne çıkarması, Ankara'nın uluslararası inisiyatiflerde giderek daha merkezi bir aktör haline geldiğini teyit etmektedir. Bütün bu unsurlar birlikte değerlendirildiğinde, Erdoğan-Macron telefon görüşmesi, yalnızca ikili ilişkilerin güncel bir yansıması değil, aynı zamanda Türkiye-Fransa ilişkilerinin yeniden çok boyutlu bir ortaklık eksenine oturma potansiyelinin işareti olarak okunmalıdır. Bu görüşme, tarafların hem Avrupa güvenliği hem Orta Doğu krizleri hem de savunma iş birliği çerçevesinde birbirini tamamlayan konular geliştirme arayışında olduklarını göstermekte ve bu yönüyle uluslararası siyasette çok aktörlü diplomasiyi işlevselliğini kanıtlayan bir örnek teşkil etmektedir.

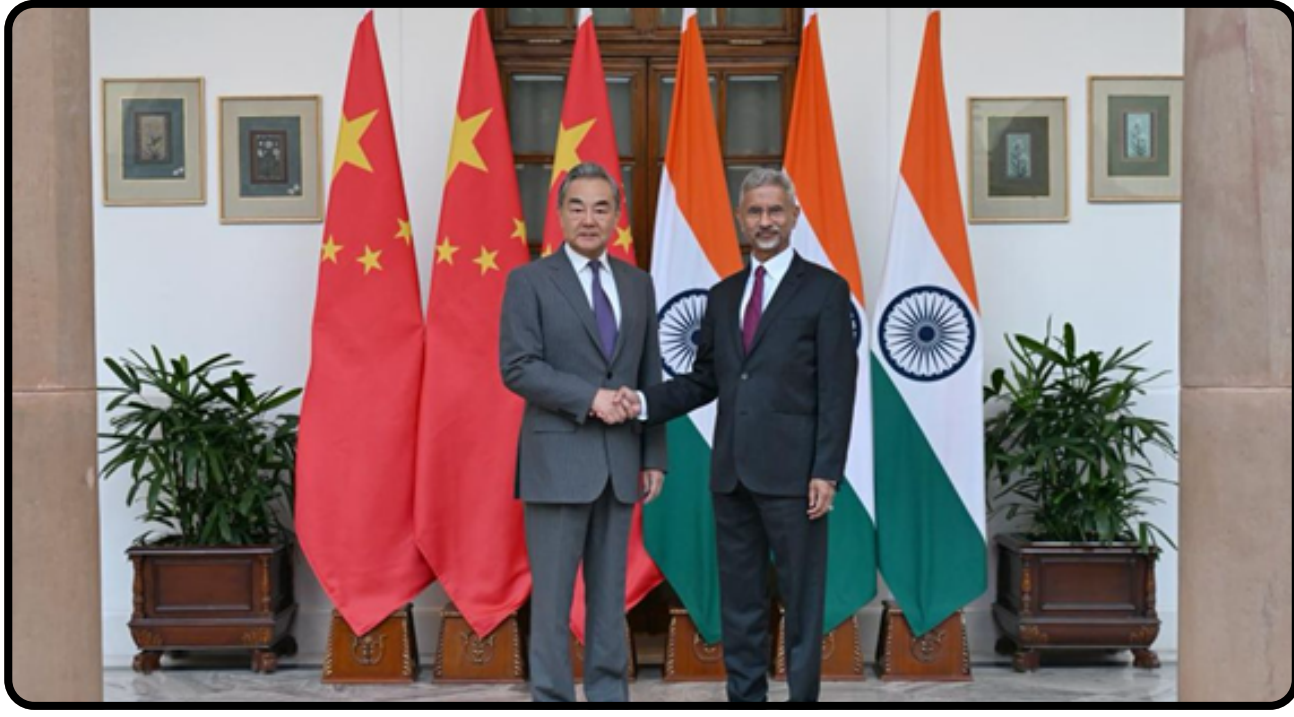

Türk SİHA'larına Japonya'dan Ziyaret

Japonya Savunma Bakanı Gen Nakatani'nin Ankara ziyareti, Türkiye-Japonya savunma ilişkilerinde yeni bir dönemin habercisi olarak öne çıktı. Görüşmelerde özellikle Türk yapımı silahlı insansız hava araçları (SİHA) masaya yatırıldı. Nakatani'nin Baykar tesislerini ziyaret etmesi, Tokyo'nun bu alandaki ilgisini somutlaştırırken, henüz resmi bir satın alma anlaşması beklenmediği vurgulandı. Stratejik düzeyde, Japonya'nın bu ilgisi birkaç katmanda okunabilir. İlk olarak, Ukrayna savaşında Türk SİHA'larının sahada kazandığı görünürlük, Tokyo'nun savunma teknolojilerini çeşitlendirme arayışına doğrudan etki ediyor. İkinci olarak, Japonya'nın kendi güvenlik doktrininde insansız sistemlerin entegrasyonu, Çin ve Kuzey Kore kaynaklı tehditlere karşı caydırıcılık kapasitesini artırmayı hedefliyor. Bu noktada, Türk teknolojisinin "maliyet-etkinlik" dengesi, Japon savunma planlaması için cazip bir seçenek olarak öne çıkıyor. Türkiye açısından ziyaret, Asya-Pasifik bölgesinde diplomatik ve savunma ağını genişletme fırsatı sunuyor. NATO bağlarını korurken, Tokyo ile gelişen diyalog Ankara'ya yeni bir stratejik ortaklık zemini sağlayabilir. Bu, savunma sanayii ihracatının ekonomik değerinden öte, Türkiye'nin bölgesel bir güvenlik sağlayıcısı kimliğini pekiştirme adımıdır. Japonya'nın Türk SİHA'larına yönelik stratejik ilgisi yalnızca ticari bir

savunma ihracatı meselesi değil; çok taraflı güvenlik mimarisinde yeni iş birliklerinin işareti olarak okunmalıdır. Bu gelişme, gelecekte Asya–Avrupa güvenlik ekseninde daha geniş kapsamlı savunma ortaklıklarının kapısını aralayabilir.

Çin ve Hindistan Sınır Ticareti

Hindistan ve Çin, 2020 yılında meydana gelen sınır çatışmalarının ardından askıya alınan sınır ticaretini beş yıl aradan sonra yeniden başlatma kararı aldı. Bu gelişme, iki ülke arasındaki diplomatik ilişkilerde yumuşama sürecinin önemli bir göstergesi olarak öne çıkıyor. Özellikle Ladakh bölgesindeki askeri gerilim, güvenlik alanında olduğu kadar ekonomik ve sosyal ilişkilerde de ciddi bir kırılmaya nedeni olmuştu. Yeni dönemde ise tarafların karşılıklı çıkarları doğrultusunda ticari ilişkilerini yeniden canlandırma iradesi dikkat çekiyor. Hindistan açısından sınır ticaretinin yeniden başlaması, sınır bölgelerinde yaşayan yerel halkın ekonomik refahı için önemli bir fırsat

sunuyor. Yerel üreticilerin Çin pazarına doğrudan doğruya erişim elde etmesi hem bölgesel kalkınmayı destekleyecek hem de ülkenin ithalat çeşitliliğini artıracaktır. Çin için ise bu gelişme, Güney Asya'daki ekonomik verimliliğin pekiştirme ve küresel tedarik zincirlerinde istikrar sağlama amacına hizmet ediyor. Ayrıca her iki tarafın da sınır ticaretini yeniden açması, karşılıklı güven inşasının bir yolu olarak değerlendirilebilir. Bununla birlikte bu karar bazı riskleri de beraberinde getirmektedir. Sınır hattında güvenlik sorunlarının yeniden gündeme gelme olasılığı, özellikle askeri gerilimlerin tekrar yükselmesi ticari kazanımları olumsuz etkileyebilir. Hindistan'da iç kamuoyunun Çin'e karşı temkinli yaklaşımı, hükümetin atacağı adımları kısıtlayıcı bir faktör olarak öne çıkarırken; Çin açısından ise ekonomik iş birliğinin siyasi tavizlerle ilişkilendirilmesi olası sorunlar ve eleştiriler doğurabilir. Uluslararası perspektiften bakıldığında bu gelişme, Asya'da stratejik dengelerin yeniden şekillendiğini göstermektedir. Hindistan ve Çin'in ekonomik ilişkilerini geliştirmesi, bölgesel barış ve istikrar için olumlu bir işaretken, Batılı ülkelerin bölge politikalarında da yeni değerlendirmeleri beraberinde getirilebilir. Özellikle ABD ile Çin arasındaki ticaret gerilimlerinin arttığı bir dönemde Hindistan'ın Çin ile sınır ticaretine yeniden başlıyor olması, Yeni Delhi'nin

bağımsız dış politika tercihlerini güçlendirdiğini göstermektedir. Sınır ticaretinin iki ülke için yeniden canlanması hem ekonomik hem de diplomatik kazançlar sağlarken, bazı kırılma noktaları da beraberinde getiriyor. Eğer taraflar güvenlik kaygılarını dengeler ve ticari ilişkileri istikrarlı bir temele oturtabilirse, bu adım sadece ikili ilişkiler için değil, aynı zamanda bölgesel ve küresel ölçekte de faydalı sonuçlar doğurabilir.

ABD'nin Venezuela Açıklarına Askeri Unsurlar Gönderdi

18 Ağustos 2025 tarihinde Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Donald Trump'ın talimatıyla üç Aegis sınıfı güdümlü füze destroyerinin Venezuela açıklarına gönderilmesiyle bölgesel ve küresel ölçekte yankı uyandıran yeni bir kriz doğmuştur; söz konusu gelişme karşısında Venezuela Devlet Başkanı Nicolás Maduro ise yaklaşık 4,5 milyon milisi harekete geçirme çağrısında bulunmuş ve bu süreci ülkenin savunma kapasitesinin bir parçası olarak lanse etmiştir.

Olayın temel boyutu, Washington'un bu askeri yığınağı resmi olarak uyuşturucu kartelleriyle mücadele gerekçesiyle açıklamasına rağmen, ABD'nin bu adımının yalnızca Latin Amerika'daki organize suç yapılarıyla sınırlı olmadığı, aynı zamanda Çin ile süregelen küresel ekonomik rekabetin bir yansıması olduğu yönünde değerlendirilebilir. Zira Çin, özellikle nadir elementler ve petrol gibi stratejik kaynakların temininde Venezuela ile yakın işbirliği geliştirmiştir; bu nedenle ABD'nin askeri varlığını Karayipler'de artırması, Pekin'in enerji ve maden temin hatlarını sınırlandırmaya yönelik bir stratejik hamle olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda Panamalı su yolları üzerinden deniz taşımacılığının kontrolünü artırma düşüncesi, yani tarihsel olarak "Panama stratejisi" olarak bilinen yaklaşımın güncellenmiş bir yansıması da göz ardı edilmemelidir. Ancak uluslararası hukuk boyutunda, ABD'nin bazı Venezuela odaklı kartel gruplarını "terör örgütü" kategorisinde değerlendirmesi ve Maduro yönetimini de bu ağların bir parçası gibi göstermesi, Washington'un bu müdahaleyi kendi iç hukukuna ve uluslararası normlara uygun göstermesine imkân tanımakta, dolayısıyla adımını doğrudan bir saldırı değil, terörle mücadele çerçevesinde meşru kılmaktadır. Diğer taraftan Maduro'nun milyonlarca milisi mobilize etme çağrısı, salt

savunma perspektifinden öte, içeride ve dışarıda meşruiyetini güçlendirme arayışının bir parçası olarak yorumlanabilir; bu sayede hem toplumsal desteğini pekiştirmeye çalışmakta hem de ABD'yi muhtemel bir operasyon sırasında yaratılabilecek sivil kayıplar üzerinden uluslararası alanda baskı altına sokmayı hedeflemektedir. Bu kriz bölgesel düzeyde askeri gerilimin yükselmesine yol açabileceği gibi, ABD ile Çin arasındaki küresel ekonomik ve jeopolitik rekabeti daha da keskinleştirebilir; Latin Amerika'da yeni güvenlik ikilemlerinin ortaya çıkmasına, enerji arz güvenliği konularının yeniden tartışılmasına ve uluslararası hukukta "terörle mücadele" kavramının esnetilmiş biçimde kullanımının yaygınlaşmasına neden olabilir.

Rusya'a Ukraynaya Saldırlarını Artırdı

2025 yılının Ağustos ayı itibarıyla Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik devam eden saldırıları, savaşın seyrinde yalnızca askeri bir taktik olarak değil, aynı zamanda diplomatik ve

stratejik mesajlar içeren bir politika aracı olarak dikkat çekmektedir. 20–22 Ağustos tarihleri arasında batı Ukrayna'ya yönelik gerçekleştirilen yüzlerce insansız hava aracı ve onlarca füzeden oluşan geniş çaplı saldırılar, Rusya'nın yalnızca cephe hattındaki bölgeleri değil, ülkenin derinliklerindeki stratejik ve ekonomik merkezleri hedef almayı sürdürdüğünü göstermiştir. Bu saldırılarda sivil altyapıların, enerji tesislerinin ve yabancı yatırımlara ait fabrikaların vurulması, Moskova'nın Ukrayna'nın savaş ekonomisini zayıflatma ve uluslararası yatırımcıların caydırılmasını sağlama niyetini açıkça ortaya koymaktadır. Özellikle enerji altyapılarına yönelik saldırıların artması, Rusya'nın Ukrayna'yı savunma sanayi alanında sınırlamayı ve ülkenin üretim kapasitesini kısıtlamayı amaçladığını göstermektedir. Bunun yanı sıra Moskova, daha önce doğalgaz akışını kesme tehdidinde bulunduğu, enerji kaynaklarının bu dönemde daha da yüksek bir tehdit unsuru haline geldiği görülmektedir. Rusya, barış görüşmelerinin yoğunlaştığı bir dönemde askeri operasyonlarını artırarak müzakerelerden istediği sonuçların çıkmayacağına dair inancını pekiştirmekte ve sahada hızlıca toprak kazanımları elde etmeyi hedeflemektedir. Saldırıların çocukların ve sivillerin yaşadığı yerleşim alanlarını da kapsamı, Rusya'nın

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

askeri hedeflerle birlikte psikolojik baskıyı da önemli bir unsur olarak kullandığını kanıtlamaktadır. Ayrıca Polonya hava sahasına taşan insansız hava aracı saldırısı, NATO sınırlarını da tehdit ederek yalnızca Ukrayna değil Batı ittifakının güvenlik algısını da zorlamaktadır. Ukrayna cephesi açısından bu saldırılar, savunma kapasitesini tüketmeyi ve ülkenin hava savunma sistemlerini sürekli teyakkuzda tutmayı amaçlayan yıpratma stratejisinin bir parçası olarak değerlendirilebilir. Ayrıca Rusya'nın bu yöntemle Batı'dan gelecek yeni askeri yardımların hızını ve ölçeğini test ettiği, uluslararası toplumun dikkatini müzakere sürecinden yeniden askeri gerginliğe yöneltmeye çalıştığı görülmektedir. Kremlin açısından bu saldırılar, hem iç kamuoyuna kararlılık mesajı verme hem de Ukrayna'daki mevcut statükoyu askeri yöntemlerle kendi lehine dönüştürme girişimidir. Ancak bu yaklaşım, uzun vadede Rusya'yı diplomatik izolasyonun derinleşmesine ve NATO'nun doğu kanadındaki caydırıcılığının artmasına yol açabilecek riskler taşımaktadır. Dolayısıyla Rusya'nın sürdürdüğü saldırılar, yalnızca Ukrayna'daki çatışmaların yoğunluğunu artırmakla kalmamakta, aynı zamanda Avrupa güvenliğini doğrudan ilgilendiren ve küresel jeopolitik dengeleri şekillendiren çok katmanlı bir kriz dinamiği üretmektedir.

BM'nin Gazze'de Kıtık İlanı

Birleşmiş Milletler destekli Integrated Food Security Phase Classification (IPC) raporu, Gazze'de en yüksek seviye olan "kıtık" durumunu resmen ilan etti. Bu tanımlama, bölgede 500 binden fazla insanın "katastrofik açlık" koşullarında yaşadığını, durumun kısa sürede daha da yayılabileceğini ortaya koyuyor. BM'nin açıklaması, yalnızca insani bir felaketi kayda geçirmekle kalmıyor; aynı zamanda uluslararası sistemin normatif ve hukuki mekanizmalarını test eden bir dönemeç oluşturuyor. Bu gelişmenin üç boyutu öne çıkıyor. Birincisi, nedensellik boyutu. BM İnsani Yardım Koordinatörlüğü, Gazze'deki kıtlığın "doğal değil, insan eliyle" yaratıldığını vurguladı. Gıda ve temel yardım akışlarının sistematik biçimde engellenmesi, uluslararası insancıl hukukta ağır ihlaller kategorisine giriyor. Bu bağlamda, kıtlık yalnızca insani bir sorun değil; aynı zamanda "savaş suçu" tartışmalarını gündeme taşıyan bir olgu haline

geliyor. İkincisi, uluslararası meşruiyet boyutu. İsrail hükümeti, kıtlık raporunu reddederek bunun “ Hamas kaynaklı dezenformasyon” olduğunu öne sürdü. Bu durum, uluslararası örgütlerin raporlarının güvenilirliği ve siyasi kullanımı konusundaki tartışmaları yeniden alevlendirdi. BM’nin kanıta dayalı metodolojisi, siyasi reddiyelerle karşı karşıya kalırken, uluslararası toplumun kimin verisine güveneceği sorusu stratejik bir problem haline geldi. Üçüncüsü, bölgesel ve küresel yansımalar. Gazze’deki kıtlık ilanı, Orta Doğu’daki dengeleri yeniden hareketlendirebilir. Mısır, Katar ve Türkiye gibi aktörler için bu kriz, diplomatik manevra alanı açarken; Batı için insani yardımın güvenliği yeni bir dış politika aracı haline gelebilir. Ayrıca bu süreç, “beslenme hakkı”nın uluslararası hukukta daha güçlü bir norm haline gelmesini tetikleyebilir. Gıda güvenliği artık yalnızca kalkınma meselesi değil, küresel güvenlik mimarisinin ayrılmaz bir parçası olarak tartışılmaktadır. BM’nin Gazze’de kıtlık ilanı, klasik bir insani felaket tanımının ötesine geçmektedir. Bu kriz, insani normların ihlali, devletlerin egemenlik refleksi ve uluslararası hukukun sınırları arasındaki gerilimi görünür kılmaktadır. Gazze örneği, gelecekte benzer krizlerin yalnızca insani değil, aynı zamanda jeopolitik ve normatif birer “test alanı” haline geleceğini şimdiden göstermektedir.

İngiltere’nin Sert Müdahalesi: İsrail Politikalarına “Ahlaki Skandal” Tepkisi

İsrail’in Batı Şeria ve Gazze politikalarına dair içtenlikli ve net bir dış tepkisi olarak, Birleşik Krallık “ahlaki sorun” vurgusunu öne çıkarmıştır. Dışişleri Bakanı David Lammy, İsrail’in yerleşim planlarına ve Gazze’ye yönelik saldırılarına ilişkin açıklamalarını ilk kez “ahlaki bir rezalet” olarak tanımlamıştır. Bu tanım, diplomasi dilinin ötesinde, uluslararası kamuoyunda bir kırılma noktası teşkil etmiştir. Aynı dönemde, Britanya hükümeti iki radikal İsraili bakanı—Sağlık Bakanı Itamar Ben-Gvir ve Maliye Bakanı Bezalel Smotrich—“aşırı şiddeti kışkırtma” gerekçesiyle yaptırım listesine almıştır. Bu yaptırımlar, aktif mal varlığı dondurmaya ve seyahat yasaklarını içermiştir. Bu adımın paralelinde, İngiltere, İsrail ile yürütülmekte olan Serbest Ticaret Anlaşması müzakerelerini de “insani baskının sürdüğü” gerekçesiyle askıya almıştır. Bakan Lammy, “bu durum

İngiliz halkının temel değerlerine meydan okumaktadır” biçiminde bir değerlendirmede bulunmuştur. Diğer yandan, 800’den fazla hukukçu, akademisyen ve eski yargıç, Başbakan Starmer’e İsrail’e yönelik yaptırımlar uygulanması çağrısında bulunmuşlardır. Bu talep, mevcut uluslararası hukuk normlarının ihlal edildiği algısını güçlendirmiştir. İngiltere Parlamentosu’ndan yaklaşık 40 milletvekili, ülkenin İsrail saldırılarına katkısını mercek altına almak amacıyla bağımsız bir soruşturma talep etmiştir. Özellikle İngiltere’nin istihbarat paylaşımı ve Kraliyet Hava Kuvvetleri üslerinin rolü olarak değerlendirilen konularla ilişkilendirilmiştir. Burada göze çarpan husus, İngiltere’nin eski pasif pozisyonunu terk ederek, hem etik hem hukuki sorumluluğu harekete geçiren bir dış politika tutumu benimsemesidir. Bu yaklaşım, Birleşik Krallık’ın uluslararası normlara bağlılığını pekiştirme niyetinde olduğunu göstermektedir.

E1 Projesi ve Gazze Planı

İsrail’in E1 bölgesinde 3.400 konutluk yerleşim projesine onay vermesi ile Gazze Şehri’nde “tam kontrol” sağlamayı hedefleyen operasyon planı, sahada birbirini tamamlayan bir stratejik bütünlük ortaya koymuştur. E1 hattındaki inşaat kararı, Doğu Kudüs ile Batı Şeria arasındaki mekânsal sürekliliği keserek Ramallah–Doğu Kudüs–Beytüllahim koridorunu fiilen daraltmıştır. Maliye Bakanı Smotrich’in “Filistin devleti fikrinin gömülmesi” yönündeki açıklamaları da bu adımı ideolojik bir çerçeveye oturtmuş ve uluslararası hukukta yerleşimlerin yasa dışılığına ilişkin mevcut görüşleri daha görünür kılmıştır. Türkiye’nin tepkisi, AB ve BM Genel Sekreterliği’nin çağrıları ve ABD’de dillendirilen “istikrarlı bir Batı Şeria İsrail’in güvenliğini güçlendirir” değerlendirmeleri, kararın diplomatik maliyetinin giderek arttığını göstermektedir. Peace Now’ın yerleşimci sayıları konusundaki verileri ve E1 planının uzun süre rafa kaldırılmış olması, bu hamlenin bir eşik işlevi gördüğünü düşündürmektedir. Gazze bağlamında, Güvenlik Kabinesi’nin şehrin işgaline verdiği onay ve Netanyahu’nun orduya yönelik talimatları, kademeli kara harekâtına dayalı bir doktrine dönüşmüştür. Hamas’ın Katar ve Mısır aracılığıyla sunduğu 60 günlük ateşkes önerisinin kabul edildiği, ancak İsrail tarafından mevcut haliyle benimsenmediği görülmektedir. Rehinelerin

akıbeti konusundaki iç siyasi baskılar ve muhalefetin eleştirileri de bu sürece eşlik etmiştir. Zeytun ve Cebeliye çevresinde kurulan tutunma noktaları, sahada “alanı tut–temizle–yeniden gir” stratejisinin sürdüğünü göstermektedir. BM’nin “kaçınılmaz ağır insani etkiler” uyarıları, kısmen çalışan hastanelerin sınırlı kapasitesi ve tahliye imkânlarının yetersizliği ile birleştiğinde, operasyonun bedelinin siviller üzerinde yoğunlaştığını ortaya koymaktadır. Hukuki açıdan, E1’deki yerleşimlerin, işgal altındaki topraklara nüfus transferini yasaklayan Dördüncü Cenevre Sözleşmesi ve ilhak yasağıyla çatıştığına yönelik geniş literatür, bu kararın uluslararası sorumluluk doğurma riskine işaret etmektedir. Gazze operasyonu özelinde ise kuşatma, toplu yerinden etme ve sivil altyapıya yönelik yıkım, orantılılık ve ayırım gözetme ilkeleri bakımından tartışmaları derinleştirmiştir. Almanya’nın silah ihracatını askıya alması ve AB’den gelen sert tepkiler de “hukuki risk–siyasi maliyet” dengesinin İsrail aleyhine dönebileceğini göstermektedir. E1 ve Gazze planı birlikte değerlendirildiğinde, coğrafyanın parçalanması ile siyasal temsilin daraltılması arasında doğrudan bir bağ kurmak mümkündür. E1 kararı, müzakere edilebilir bir Filistin devleti fikrini mekânsal açıdan zayıflatırken, Gazze’de tam kontrol arayışı güvenlik gerekçesiyle kurulan bir statükoyu

kalıcılaştırma amacını yansıtmaktadır. Bu ikili strateji kısa vadede taktik üstünlük sağlayabilir; ancak orta ve uzun vadede uluslararası meşruiyet maliyetini artırarak iki devletli çözümün asgari koşullarını daha da aşındırmakta ve tarafları yeni bir çıkmaz döngüsüne sürüklemektedir.

Venezuela İle ABD Arasında Tırmanan Gerilim

2025 yılının Ağustos ayında Venezuela Devlet Başkanı Nicolás Maduro’nun ülke genelinde 4,5 milyondan fazla silahlı milisi seferber etme kararı, Latin Amerika’da ve küresel ölçekte dikkatleri üzerine çekmiştir. Maduro’nun bu adımı, ABD’nin kendisine yönelik tutuklama girişimi ve Washington’un Karayipler’e savaş gemileri göndermesiyle doğrudan bağlantılıdır. ABD yönetimi uzun süredir Maduro’yu gayrimeşru ilan ederek yaptırımlar uygulamakta ve Venezuela’daki muhalefeti desteklemektedir. Ağustos 2025’te Washington, Maduro’nun yakalanmasına yönelik ödül miktarını artırmış ve bu adımı, “demokratik

geçişini teşvik etme” gerekçesiyle meşrulaştırmaya çalışmıştır. Buna paralel olarak ABD Donanması, Venezuela kıyılarına üç muhrip göndermiş ve böylece askeri baskıyı görünür kılmıştır. Bu durum, Monroe Doktrini’nin güncellenmiş bir versiyonu olarak değerlendirilebilir; ABD’nin Latin Amerika’daki hegemonik iddiasını devam ettirdiği görülmektedir. Maduro, Washington’un bu hamlesine karşılık 4,5 milyon milisin ülke genelinde konuşlandırılacağını açıklamıştır. Devlet başkanı, bu adımı “ulusal egemenliği savunma” stratejisi olarak nitelendirmiştir. Venezuela’nın paramiliter kapasitesini harekete geçiren bu karar, hem iç politikada meşruiyet üretmeye yönelik bir hamle, hem de dış politikada caydırıcılık mesajıdır. Özellikle kırsal bölgelerde ve stratejik kentlerde konuşlanacak milislerin, düzenli orduya destek sağlayarak ABD müdahalesine karşı “asimetrik savaş” stratejisinin parçası olması beklenmektedir. Maduro’nun çağrısı, Venezuela iç siyasetinde bir seferberlik atmosferi yaratmıştır. Hükümet yanlısı gruplar, bu mobilizasyonu ulusal direnişin simgesi olarak sunarken, muhalefet kanadı bu adımı “otoriterleşmenin güçlendirilmesi” ve toplumsal militarizasyon olarak eleştirmektedir. Milislerin ülke genelinde konuşlandırılması, toplum üzerinde kontrol mekanizması kurma işlevi görebileceği gibi,

rejimin kitlesel desteğini konsolide etme stratejisi olarak da yorumlanmaktadır. Uluslararası toplumda ise gelişmelere farklı tepkiler gelmiştir. ABD ve bazı Batılı aktörler, Maduro’nun hamlesini “tehlikeli bir provokasyon” olarak değerlendirmekte, Latin Amerika ülkelerinin bir kısmı ise askeri tırmanmadan endişe duymaktadır. Öte yandan Rusya, Çin ve İran gibi ABD karşıtı blokta yer alan ülkelerin, Venezuela’ya siyasi destek vermesi beklenmektedir. Bu bağlamda kriz, yalnızca ikili bir Venezuela–ABD anlaşmazlığı değil, aynı zamanda çok kutuplu uluslararası sistemde güç mücadelesinin bir yansımasıdır. ABD’nin Venezuela kıyılarına savaş gemileri göndermesi, doğrudan askeri müdahale ihtimalini gündeme getirmiştir. Ancak tarihsel deneyimler, ABD’nin Latin Amerika’da geniş çaplı kara operasyonlarından kaçındığını göstermektedir. Bu nedenle daha olası senaryo, ekonomik yaptırımların sertleştirilmesi, deniz ablukasının genişletilmesi ve muhalefet üzerindeki desteğin artırılmasıdır. Maduro’nun milis seferberliği ise bu baskılara karşı “toplumsal direnişin” hazır olduğu mesajını vermektedir. Maduro’nun aldığı karar, kısa vadede rejimin iç bütünlüğünü korumaya hizmet etse de uzun vadede Venezuela’nın uluslararası izolasyonunu derinleştirebilir. ABD’nin askeri baskı araçlarıyla Maduro’nun paramiliter kapasiteyi harekete geçirmesi

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

arasındaki gerilim, bölgesel güvenlik için istikrarsızlaştırıcı bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Bu durum, Latin Amerika'da yeni bir Soğuk Savaş dinamiği yaratabilir; bir yanda ABD ve müttefikleri, diğer yanda Rusya-Çin-İran üçgeninde şekillenen alternatif blok.

Venezuela'daki son gelişmeler, Latin Amerika'nın yeniden büyük güç rekabetinin merkezine oturduğunu göstermektedir. Maduro'nun milyonlarca milisi seferber etme kararı, yalnızca ulusal güvenlik stratejisinin değil, aynı zamanda uluslararası siyasetteki konumlanışının da bir yansımasıdır. ABD'nin askeri ve diplomatik baskısı arttıkça, Caracas yönetiminin daha fazla otoriterleşmesi ve dış destek arayışına yönelmesi muhtemeldir. Bu süreç, hem Venezuela halkı hem de bölgesel istikrar açısından riskli sonuçlar doğurabilir.